Seat No. ___________ No. Of Printed Pages: 2

[A-13]

SARDAR PATEL UNIVERSITY

F.Y. B. A. EXTERNAL Examination

Date:06/05 /2023

Session: Morning Time: 10:00 AM to 01:00 PM

Course Code: | | | | | S | A | N | 3 | 1 | 0 |

SANSKRIT

(A)(i)Manusmriti-7 (ii)dashkumarcharitam

(B)(i)Sanskrit vag vyavahar (ii)pasandagi na chhando **TOTAL MARKS: 100**

પ્રશ્ન-1(અ) નીચેનામાંથી ગમેતે બે ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરોઃ (10)

(i) सोऽप्याचचक्षे देव! सोऽहमपि सुहृत्साधारण भ्रमणकारणः सुह्मेषु दामलिप्ताह्वयश्य नगरस्य बाह्योद्याने महान्तमुत्सवसमाजमालोकयम् । तत्र क्वचिदतिमुक्तकलतामण्डते कमपि वीणावादेनात्मानं विनोदयन्तमुत्कण्ठितं युवानमद्राक्षम् । अप्राक्षं च 'भद्र ! को नामायमुत्सवः, किमर्थं वा समारब्धः केन वा निमित्तेनोत्सवमनादृत्यैकान्ते भवानुत्कण्ठित इव परिवादिनीद्वितीयस्तिष्ठति?'इति ॥

(ii) अहं चानङ्गविह्वलः स्ववेश्म गत्वा कोशदासेन यत्नवदत्युदारं स्नानभोजनादिकमनुभावितोऽस्मि । सायं चोपसृत्य चन्द्रसेना रहसि मां प्रणिपत्य पत्युरंसमंसेन प्रणयपेशलमाघट्टयन्त्युपाविशत् । आचष्ट च हृष्टः कोशदासः- 'भूयासमेवं यावदायुरायताक्षि! त्वत्प्रसादस्य पात्रम्' इति । मया तु सस्मितमभिहितम् - 'सखे ! किमेतदाशास्यम् । अस्ति किंचिदञ्जनम्। अनया तद्रक्तनेत्रया राजसूनुरुपस्थितो वानरीमिवैनां द्रक्ष्यति विरक्तश्चैनां पुनस्त्यक्ष्यति' इति ।

(iii) तदनन्तरमसौ नितम्बवतीवृत्तान्तमप्राक्षीत् । सोऽहमब्रुवम्– अस्ति शूरसेनेषु मथुरा नाम नगरी । तत्र कश्चित्कुलपुत्रः कलासु गणिकासु चातिरक्तः, मित्रार्थं स्वभुजमात्रनिर्व्यूढानेककलहः, कलहकण्टक इति कर्कशैरभिख्यापि- ताख्यः प्रत्यवात्सीत्। स चैकदा कस्यचिदागन्तोश्चित्रकरस्य हस्ते चित्रपटं ददर्श । तत्र काचिदालेख्यगता युवतिरालोकमात्रेणैव कलहकण्टकस्य कामातुरं चेतश्चकार ।

(iv) इदमाकर्ण्य ब्रह्मराक्षसो मामपूपुजत्। अस्मिन्नेव क्षणे नातिप्रौढपुंनागमुकुलस्थूलानि मुक्ताफलानि सह सलिलबिन्दुभिरम्बरतलादपतन् । अहं तु 'किं न्विदम्' इत्युच्चक्षुरालोकयन्कमपि राक्षसं कांचिदङ्गनां विचेष्टमानगात्रीमाकर्षन्तमपश्यम्। 'कथमपहरत्यकामामपि स्त्रियमनाचारो नैर्ऋतः इति गगनगमनमन्दशक्तिरशस्त्रश्चातप्ये । स तु मत्संबन्धी ब्रह्मराक्षसः 'तिष्ठ तिष्ठ, पाप, क्वापहरसि ?' इति भर्त्सयन्नुत्थाय राक्षसेन समसृज्यत ।

(P.T.O.)

(બ) નીચેનામાંથી ગમેતે બે શ્લોકને અનુવાદ સહિત સમજાવોઃ (10)

1. वेनो विनष्टोऽविनयान्नहुषश्चैव पार्थिवः ।
   सुदाः पैजवनश्चैव सुमुखो निमिरेव च ।।
2. आहवेषु मिथोऽन्योन्य जिघांसन्तो महीक्षितः ।
   युध्यमानाः परं शक्त्या स्वर्गं यान्त्यपराङ्मुखाः ।।
3. रथाश्वं हस्तिनं छत्रं धनं धान्यं पशून् स्त्रियः ।
   सर्व द्रव्याणि कुप्यं च यो यज जयति तस्य तत् ॥

પ્રશ્ન-2 દશકુમાચરિતમ્ ના છઠ્ઠા ઉચ્છવાસને આધારે મિત્રગુપ્તનું પાત્રાલેખન કરો (20)

અથવા

મનુસ્મૃતિમાં નિર્દિષ્ટ રાજાના કર્તવ્યો અને વ્યસનો ચર્ચો

પ્રશ્ન-3 નીચેનામાંથી ગમેતે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખોઃ (20)

1. ધૂમિનીવૃત્તાન્ત
2. દુર્ગના પ્રકારો
3. દંડીની કૃતિઓ
4. રાજાની દિનચર્યા

પ્રશ્ન-4 નીચેનમાંથી ગમેતે બે વિશે સંસ્કૃતમાં લખોઃ (20)

1. रामस्य हास्य
2. भल्लूकः किम् उक्तवान् ?
3. भोजनकालः ।
4. पितरं प्रति पुत्रस्य पत्रम् ।

પ્રશ્ન-5 નીચેનામાંથી ગમેતે બે છન્દો ઉદાહરણ સહિત લખોઃ (20)

1. મંદાક્રાન્તા
2. શિખરીણિ
3. શાલિની
4. શાર્દૂલવિક્રીડિત